

DEURES D'ESTIU

Lengua catalana i Literatura

4t ESO

COMUNICACIÓ

41 Llegeix aquest text, extret de l'oficina virtual de l'ajuntament de Barcelona:

Carnet d'usuari de les biblioteques públiques de Barcelona

Carnet que permet gaudir dels diferents serveis oferts per les biblioteques públiques:

- Consulta de llibres, revistes, CD, vídeos, DVD, CD-ROM.
- Accés a bases de dades electròniques, internet, ús d'aparells audiovisuals.
- Prèstec de documents de la pròpia biblioteca o d'altres biblioteques de la xarxa.
- Servei de préstec de continguts digitals eBiblio.
- Servei de fotocòpies.
- Activitats culturals i de foment de la lectura.
- Descomptes en activitats culturals de la ciutat: teatres, cinemes, llibreries, etc.

És vàlid a totes les biblioteques públiques de la ciutat de Barcelona i les de la província.

Tramitar per internet

Què podeu fer?

Podeu emplenar el formulari per demanar el carnet d'usuari de les biblioteques públiques de Barcelona.

Què necessiteu saber?

Com es fa el tràmit?

Pas 1 Empleneu el **formulari** i confirmeu-ne les dades. Per tenir accés al servei **eBiblio** cal fer constar obligatòriament l'adreça electrònica de la sol·licitud.

I després... La biblioteca triada us notificarà quan podeu passar a recollir el carnet.

Qui ho pot demanar? Qualsevol persona interessada.

Documentació

Per fer aquest tràmit per internet no cal aportar documentació.

Si realitzeu la sol·licitud presencialment, així com en el moment de recollir el carnet, caldrà que acrediteu la vostra identitat presentant documentació original de DNI, NIE o passaport.

Els menors de 14 anys hauran d'aportar, a més:

- DNI original o una fotocòpia del DNI del pare o de la mare.
- Autorització signada del pare o la mare, per poder consultar Internet.

Dates La sol·licitud es pot efectuar en qualsevol moment.

Preu Gratuït.

Els duplicats del carnet hauran de pagar una taxa per despeses d'expedició d'1 euro. En cas de robatori, el duplicat és gratuït sempre que es presenti la denúncia.

Organisme responsable

Consorci de Biblioteques de Barcelona.

- Per a què serveix el carnet d'usuari de les biblioteques públiques de Barcelona?
- En què consisteix el servei eBiblio?
- Qui pot demanar aquest carnet?
- De quantes maneres es pot fer el tràmit?
- Quina documentació ha d'aportar un menor de 14 anys?

GRAMÀTICA

42 Tradueix les oracions següents del castellà al català:

- A las cinco me tengo que ir.
- Se ha ido sin decir nada.
- Me voy a casa.
- Ellos se fueron hace dos días.
- Si no quieres ir, iré solo.

43 Substitueix els complements subratllats per pronoms febles:

- Truca a la Teresa.
- Avisa l'Arnau.
- Digues què vols.
- S'ha tornat envejós.
- És molt bona persona.
- Sempre parlen del mateix.
- Pren-te seriosament l'examen de demà.
- Vés a la plaça de seguida.
- Va tornar de París amb records per a tothom.
- No et descuidis el llibre de mates.

44 Corregeix les oracions incorrectes:

- L'Arnau es va acabar la sopa i va demanar més.
- No he estat mai a casa teva, m'hauràs d'explicar com es va.
- L'Eloi s'ha de canviar les ulleres. De lluny no veu gaire bé.
- M'agraden molt els macarrons, però ja tinc prou.

ORTOGRAFIA

45 Copia aquest diàleg i completa'l amb **al, a l', a la, el, els** o **als**, segons el que convingui:

- Quants serem festa?
- Uns deu o dotze.
- Em sembla que hauries d'avisar també teu germà perquè mes vinent és seu aniversari.
- Tens raó. Sí que tens memòria.
- Fa anys abril, oi?
- Sí.
- I truca també Pere, que fa temps que no parlem.

- Entesos. Bufa! Quanta gent, no?
- Au, vinga, espavila't! Ja t'ajudo. Jo ja trucaré altres.
- altres? De qui parles?
- Pots convidar també veïns d'aquí costat, no? faràs contents i no et costa res.
- Tens raó. Són una parella. De fet, a ell conec.
- Vam acabar junts Batxillerat.
- Faràs la festa terrassa?
- No. març encara fa massa fred. Ens quedarem a dins.

VOCABULARI

46 Escriu una oració amb cadascuna d'aquestes expressions temporals:

- aviat
- a deshora
- ara com ara
- l'endemà
- d'hora
- de tant en tant
- havent dinat
- enguany
- a hores d'ara

47 Escriu amb lletres aquestes hores:

- 15:15
- 15:30
- 15:45
- 15:40
- 15:52
- 15:35

LITERATURA

48 Llegeix aquest text i respon les preguntes que tens a continuació:

MARTA (*plorant sense deixar-lo apartar*): Si és que jo no puc viure d'aquesta manera! (*Ella es va apoderant del cor d'en Manelic.*) Que he sigut amb tu la dona més dolenta del món; i això no ho puc desfer!... Ni el passat de la meua vida tampoc, que no hi ha forces que ho desfacin! (*Amb desesperació.*) Vine, vine; que en tant que volia viure no he tingut coratge per dir-te el que he fet jo i el que he consentit, i ara que em vas a matar, ara t'ho diré tot, ara!

MANELIC (*que l'ha volguda interrompre*): Sí! Digue-m'ho. Digue-m'ho.

MARTA (*sanglotant rabiosa*): M'han tractat com a una pedra dels camins, que es fa anar amb els peus perquè rodoli! Mata'm! Mata'm!

MANELIC (*subjectant-la, plorant*): Marta! Ai, Marta!... Si jo no et puc matar, no, perquè t'estimo. Marta! T'estimo! I t'estimava des d'allà dalt, al pujar tu, que jo era un grapat de neu que es va fondre mirant-te. I t'he estimat encara més al venir a trobar-te, pobre de mi, davallant a salts, com l'aigua dels cims a ajuntar-se amb l'aigua de la mar, que diuen que és amarganta! Que ho siga, d'amarganta; que ho siga; ella atrau com tu m'atraus a mi; perquè et desitjo i t'estimo, Marta! (*Ella es vol despendre d'ell amb energia bregant.*) I ara més, ara més; per... perquè no ho sé el perquè, ni em fa el saber-ho! Perquè m'has enganyat potser; perquè he sentit la calor de la teva sang; perquè t'he respirat a tota tu tot jo! I mira, per mi no hi ha lleis d'ací baix ni

res que m'aturi, que els llamps i les mestralades m'han fet lliure, i vui jo, perquè ho vui, besar-te i mossegar-te fins a l'ànima, i estrenye't en mos braços ofegant-t'hi en ells, confonent en un afany rabiós la mort i la vida, com a home i com a fera, que ho sóc i ho vui ser sempre home i fera, tot junt, tot, contra de tu i amb tu, i contra tothom, de la terra. (*La té a ella en sos braços mig desmaiada. Mira cap a la banda de la cortina i se l'emporta ràpid a l'altra banda en sos braços.*) I ara que me la vinguen a pendre! Ira de Déu! Que vinguen!

MARTA: Déu meu.

MANELIC: Marta: ets meua! (*Aixecant-la en sos braços i anant-la a besar.*)

MARTA: No! No! (*No consentint-ho i fugint d'ell.*)

MANELIC: Marta?!

MARTA (*resolta*): No; perdonar-me aixís, no! Que tu em perdones perquè no ho saps tot encara. Doncs a saber-ho al punt, i per mi mateixa. I després lo que Déu vulga!

MANELIC: A saber-ho, sí; mes no ací baix, Marta, que el cel s'ha enterbolit amb lo baf de tantes misèries, i Déu no et veuria la cara quan parlessis.

MARTA: Doncs allà dalt; i ara mateix!

MANELIC: Sí, anem-hi, sí, que allà es perdona tot; que no és com aquí baix, on tot se corromp. Quin fàstic. (*Enduent-se-la.*) Que allà dalt, Marta, fins els cossos en la neu es conserven; ves què faran les ànimes!

MARTA: Oh, anem-hi, anem-hi de pressa! (*Van per sortir.*)

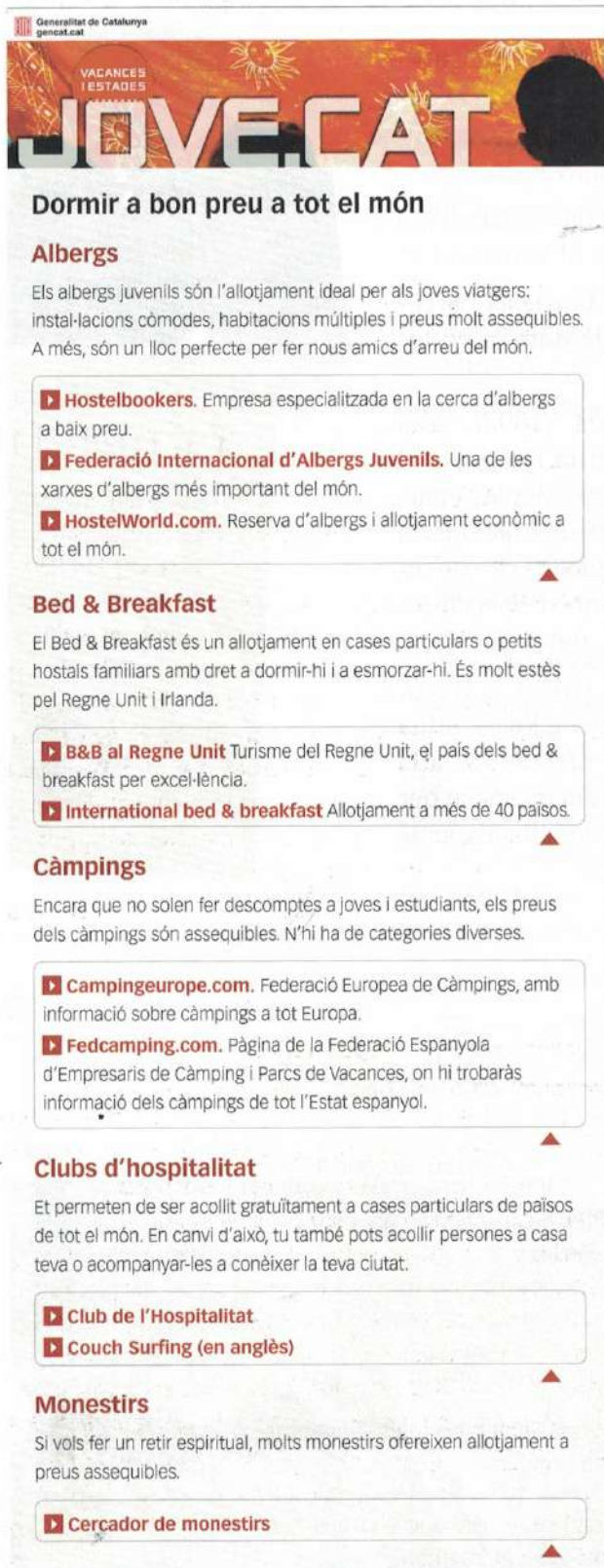
ÀNGEL GUIMERÀ. *Terra baixa*

- La Marta i en Manelic són els dos protagonistes de *Terra baixa*, un drama romàntic d'Àngel Guimerà. En aquest fragment, la Marta es penedeix d'haver enganyat en Manelic amb en Sebastià i li demana que la castigui. Com reacciona en Manelic?

- Com qualificaries la personalitat dels dos personatges? Escriu dos o tres adjectius per a cadascun.
- Quins valors transmet aquest fragment teatral?

COMUNICACIÓ

38 Fixa't en la informació que proporciona aquesta pàgina web i respon les preguntes:

Generalitat de Catalunya
gencat.cat

VACANCES
ESTADES

JOVECÀT

Dormir a bon preu a tot el món

Albergs

Els albergs juvenils són l'allotjament ideal per als joves viatgers: instal·lacions còmodes, habitacions múltiples i preus molt assequibles. A més, són un lloc perfecte per fer nous amics d'arreu del món.

- Hostelbookers. Empresa especialitzada en la cerca d'albergs a baix preu.
- Federació Internacional d'Albergs Juvenils. Una de les xarxes d'albergs més important del món.
- HostelWorld.com. Reserva d'albergs i allotjament econòmic a tot el món.

Bed & Breakfast

El Bed & Breakfast és un allotjament en cases particulars o petits hostals familiars amb dret a dormir-hi i a esmorzar-hi. És molt estès pel Regne Unit i Irlanda.

- B&B al Regne Unit Turisme del Regne Unit, el país dels bed & breakfast per excel·lència.
- International bed & breakfast Allotjament a més de 40 països.

Càmpings

Encara que no solen fer descomptes a joves i estudiants, els preus dels càmpings són assequibles. N'hi ha de categories diverses.

- Campingeurope.com. Federació Europea de Càmpings, amb informació sobre càmpings a tot Europa.
- Fedcamping.com. Pàgina de la Federació Espanyola d'Empresaris de Càmping i Parcs de Vacances, on hi trobaràs informació dels càmpings de tot l'Estat espanyol.

Clubs d'hospitalitat

Et permeten de ser acollit gratuïtament a cases particulars de països de tot el món. En canvi d'això, tu també pots acollir persones a casa teva o acompanyar-les a conèixer la teva ciutat.

- Club de l'Hospitalitat
- Couch Surfing (en anglès)

Monestirs

Si vols fer un retir espiritual, molts monestirs ofereixen allotjament a preus assequibles.

- Cercador de monestirs

<http://jovecat.gencat.cat/> (Adaptació)

- Quins avantatges té allotjar-se en un alberg?
- Què és un *Bed & Breakfast*? Quina pàgina web consultaràs si en busques un a Noruega?
- En quin d'aquests llocs es dorm a millor preu?
- Quin d'aquests tipus d'allotjament escolliràs si vols anar a París? Per què?

GRAMÀTICA

39 Copia aquestes oracions i completa-les amb els pronoms que hi falten, per acompanyar el verb *adonar-se*:

- Em sembla que ella no _____ va adonar, de l'abast de la seva imprudència.
- De vegades faig ganyotes quan parlo i no _____ adono fins que m'ho diuen els altres.
- _____ adones o no, que la cosa se t'està complicant una mica massa?
- Ens hauria anat molt bé adonar _____ una mica abans perquè hauríem pogut rectificar.
- Jo patia, perquè anaven caminant massa arran del barranc i potser no _____ adonaven.
- No sé pas què fer perquè puguis adonar _____ abans que no sigui massa tard.
- Quan vas sortir a la vall _____ vas adonar: s'acostava la tempesta i calia tornar enrere.
- Si no els ho dius tu no _____ adonaran o bé _____ adonaran quan ja serà massa tard.
- Si no volem que _____ adoni, li hem de preparar la sorpresa amb molta discreció.

40 Copia aquestes oracions i completa-les amb combinacions de pronoms febles:

- Si han fet la feina de l'escola els permeto que juguin amb l'ordinador una estona i després _____ trec.
- No cal que li deixi cap bolígraf perquè sempre em pren el meu. I costa molt que _____ torni!
- Si t'agraden els dàtils _____ compraré uns quants per sopar, per postres.
- Li agrada molt llegir, però se'n va anar de vacances sense cap llibre i com que l'havia de visitar vaig dur _____ dos que m'havien agradat molt.
- L'avi t'ha demanat la gorra, oi? Doncs porta _____ de seguida!
- Aquests pantalons no et queden bé, canvia _____ per uns altres.
- Has vist aquests dibuixos que tenen els teus alumnes? Doncs jo _____ vaig regalar. M'agrada fer caricatures i sempre _____ demanaven quan feia classe.
- Fins que no t'acabis la carn, de bombó no _____ donaré ni un.

ORTOGRAFIA

Copia aquestes oracions i completa-les amb **per**, **per a**, **pel**, **per al**, **pels** o **per als**:

- Aquell polític és capaç de tot seu país.
- Ho fa convenciment.
- La seva lluita diària és un exemple molts.
- Treballar proïsme ha d'omplir de satisfacció.

- Però algunes persones és una amenaça interessos col·lectius.
- uns és un heroi i altres, un criminal.

42 Explica la diferència entre aquestes parelles d'oracions:

- Tots dos regnes van lluitar per a ella.
- Per ella van lluitar tos dos regnes.
- Ho ha fet per mi.
- Ho ha fet per a mi.

LITERATURA

Leegeix aquest fragment de la novel·la *Conte de Nadal*, de Charles Dickens, i comenta la imatge que dóna de la seva època:

Hi va haver una vegada –un dels millors dies de l'any, la vigília de Nadal–, que l'Scrooge estava enfeinadíssim al seu despatx. Feia un temps fred, cru, inclement, a més d'emboirat. L'Scrooge podia sentir la gent que anava i venia per la plaça esbufegant, picaven de mans al pit i de peus contra les pedres del paviment per escalfar-se. Els rellotges de la ciutat només havien tocat les tres, però gairebé ja es feia fosc –de fet, no havia fet claror en tot el dia– i les espelmes gusporejaven a les finestres de les oficines del veïnat com taques vermellenques en l'aire palpable i marronós. La boira traspuava cap a dins per cada clivella i per cada forat de pany, i a fora era tan densa que, tot i que la plaça era de les més estretes, les cases d'enfront eren fantasmes. En veure com queia la broma llardosa que ho enfosquia tot, es podia pensar

que la natura vivia en la indigència i elaborant cervesa a gran escala.

La porta del despatx de l'Scrooge era oberta perquè així podia vigilar l'escrivent que copiava cartes en una petita cofurna lúgubre que hi havia darrere. El foc de l'Scrooge era petitó, però el de l'escrivent era tan i tan petit que semblava només una teia. L'home no podia omplir l'estufa perquè la carbonera era dins l'habitació de l'Scrooge; per tant, si l'escrivent hi entrava amb la pala, el més segur era que l'amo li digués que ell i la pala se'n tornessin allà d'on sortien. Per això, l'escrivent es va posar la bufanda blanca i va intentar escalfar-se amb l'espelma; un esforç en el qual va fracassar, ja que no era un home de gran imaginació.

CHARLES DICKENS. *Conte de Nadal*

Leegeix aquest fragment de *Julita*, de Martí Genís i Aguilar, i respon les preguntes:

La primavera ja començava a deixondir les plantes, i les taules de la Rambla de les Flors hagueren fet creure a qualsevol que érem a mig maig. Amb això i haver passat la Julita un hivern exemplar per la seva salut, s'aprofitaven de l'ocasió de reforçar-la més bé amb passeigs higiènics, que arribaven fins a Gràcia i més enllà, que posaven molt bé en ella, i en els altres gens malament. Pel camí solien fer dues colles. En Carles, en Ferran i les noies anaven al davant no triant-se sempre un mateix costat sinó del modo que s'esdevenia. En Quimet hi era o no hi era. Don Josep anava amb lo pare d'en Carles, als qui de vegades s'unien un o més senyors de la seva mateixa classe, casibé sempre de sos tertulians.

Moltes vegades no seguien la carretera: s'esbarriaven pels caminets que a cada costat l'entortolliguen, tots encintats d'atzavares i herbes d'olor. Així los joves podien fer a les seves dames galanosos presents, no tan escollits per son color o son flaire com per los acudits simbòlics, que elles entenien per on havien passat. Llavors ni en Carles era metge ni en Ferran capità d'estat major, ni elles havien d'anar tan enterques com en los passeigs públics a on les senyores s'analitzen mútuament, amb menys caritat que malícia, sos aires, vestits i figura; i, en canvi, es podien deixar dur de son geni expansiu, com hi estaven acostumades en les nombroses pollancredes del Ter durant les delitoses temporades de Camprodon.

MARTÍ GENÍS I AGUILAR. *Julita*

- Per què podem considerar-la com un exemple de novel·la sentimental?
- Aquesta novel·la es publica l'any 1874, en un moment en què la llengua s'estava recuperant d'una època de decadència. Quins trets lingüístics hi trobes que exemplifiquin la castellanització i l'empobriment de la llengua catalana?

ORTOGRAFIA

Copia aquestes oracions i completa-les amb **per**, **per a**, **pel**, **per al**, **pels** o **per als**:

- Aquell polític és capaç de tot seu país.
- Ho fa convenciment.
- La seva lluita diària és un exemple molts.
- Treballar proïsme ha d'omplir de satisfacció.

- Però algunes persones és una amenaça interessos col·lectius.
- uns és un heroi i altres, un criminal.

42 Explica la diferència entre aquestes parelles d'oracions:

- Tots dos regnes van lluitar per a ella.
- Per ella van lluitar tos dos regnes.
- Ho ha fet per mi.
- Ho ha fet per a mi.

LITERATURA

Leegeix aquest fragment de la novel·la *Conte de Nadal*, de Charles Dickens, i comenta la imatge que dóna de la seva època:

Hi va haver una vegada –un dels millors dies de l'any, la vigília de Nadal–, que l'Scrooge estava enfeinadíssim al seu despatx. Feia un temps fred, cru, inclement, a més d'emboirat. L'Scrooge podia sentir la gent que anava i venia per la plaça esbufegant, picaven de mans al pit i de peus contra les pedres del paviment per escalfar-se. Els rellotges de la ciutat només havien tocat les tres, però gairebé ja es feia fosc –de fet, no havia fet claror en tot el dia– i les espelmes gusporejaven a les finestres de les oficines del veïnat com taques vermellenques en l'aire palpable i marronós. La boira traspuava cap a dins per cada clivella i per cada forat de pany, i a fora era tan densa que, tot i que la plaça era de les més estretes, les cases d'enfront eren fantasmes. En veure com queia la broma llardosa que ho enfosquia tot, es podia pensar

que la natura vivia en la indigència i elaborant cervesa a gran escala.

La porta del despatx de l'Scrooge era oberta perquè així podia vigilar l'escrivent que copiava cartes en una petita cofurna lúgubre que hi havia darrere. El foc de l'Scrooge era petitó, però el de l'escrivent era tan i tan petit que semblava només una teia. L'home no podia omplir l'estufa perquè la carbonera era dins l'habitació de l'Scrooge; per tant, si l'escrivent hi entrava amb la pala, el més segur era que l'amo li digués que ell i la pala se'n tornessin allà d'on sortien. Per això, l'escrivent es va posar la bufanda blanca i va intentar escalfar-se amb l'espelma; un esforç en el qual va fracassar, ja que no era un home de gran imaginació.

CHARLES DICKENS. *Conte de Nadal*

Leegeix aquest fragment de *Julita*, de Martí Genís i Aguilar, i respon les preguntes:

La primavera ja començava a deixondir les plantes, i les taules de la Rambla de les Flors hagueren fet creure a qualsevol que érem a mig maig. Amb això i haver passat la Julita un hivern exemplar per la seva salut, s'aprofitaven de l'ocasió de reforçar-la més bé amb passeigs higiènics, que arribaven fins a Gràcia i més enllà, que posaven molt bé en ella, i en els altres gens malament. Pel camí solien fer dues colles. En Carles, en Ferran i les noies anaven al davant no triant-se sempre un mateix costat sinó del modo que s'esdevenia. En Quimet hi era o no hi era. Don Josep anava amb lo pare d'en Carles, als qui de vegades s'unien un o més senyors de la seva mateixa classe, casibé sempre de sos tertulians.

Moltes vegades no seguien la carretera: s'esbarriaven pels caminets que a cada costat l'entortolliguen, tots encintats d'atzavares i herbes d'olor. Així los joves podien fer a les seves dames galanosos presents, no tan escollits per son color o son flaire com per los acudits simbòlics, que elles entenien per on havien passat. Llavors ni en Carles era metge ni en Ferran capità d'estat major, ni elles havien d'anar tan enterques com en los passeigs públics a on les senyores s'analitzen mútuament, amb menys caritat que malícia, sos aires, vestits i figura; i, en canvi, es podien deixar dur de son geni expansiu, com hi estaven acostumades en les nombroses pollancredes del Ter durant les delitoses temporades de Camprodon.

MARTÍ GENÍS I AGUILAR. *Julita*

- Per què podem considerar-la com un exemple de novel·la sentimental?
- Aquesta novel·la es publica l'any 1874, en un moment en què la llengua s'estava recuperant d'una època de decadència. Quins trets lingüístics hi trobes que exemplifiquin la castellanització i l'empobriment de la llengua catalana?

COMUNICACIÓ

47 Fixa't en aquest tiquet de caixa d'un supermercat i respon les preguntes següents:

- Què hem comprat?
- Quina quantitat n'hem comprat?
- Quant val, el quilo?
- Quant ens ha costat?
- Amb quin bitllet hem pagat?
- Quin percentatge d'IVA s'hi ha aplicat?

GRAMÀTICA

48 Substitueix els CD i els CI de les oracions següents:

- He fet un regal a la meva germana.
- He fet el regal a la meva germana.
- He fet molts regals a la meva germana.
- He fet molts regals a les meves germanes.
- He fet uns quants regals a les meves germanes.
- He fet uns quants regals als meus germans.
- He dut els regals a les meves germanes.
- He dut els regals als meus germans.
- He dut el regal a la meva germana.
- He dut els regals al meu germà.

49 Fes el mateix que en l'activitat anterior:

- Podries fer el favor de dur aquests fulls d'inscripció als companys de 4t B?
- M'agradaria aconseguir una entrada gratuïta per a elles tres.
- Passa les notes a l'Oriol. (present d'indicatiu)
- Passa les notes a l'Oriol! (imperatiu)
- Dirigeix el discurs a les persones reunides a la sala. (present d'indicatiu)
- Dirigeix el discurs a les persones reunides a la sala. (imperatiu)

50 En quines d'aquestes oracions el pronom **hi** és incorrecte?

- He anat a veure els oncles a la casa on viuen i els hi he dut un pastís.
- Sempre els hi dic que no juguin a pilota al pati de casa.
- Tinc molts llapis de colors que no faig servir i que pot fer servir el Guillem. Els hi regalaré.
- No m'agrada que els nens no diguin res. Els hi escriuré un missatge amb el mòbil.
- Vaig anar a visitar els avis i els hi vaig portar un retrat que els hi vaig fer.

51 Substitueix per pronoms febles tots els complements verbals d'aquestes oracions:

- Me'n vaig a ca l'Enric.
- Acostuma't aviat al nou horari, Marc.
- Et vas descuidar tres llibres a casa meva.
- Volíem emportar-nos dues bosses més a l'avió.
- Us duré unes quantes capsas de galetes a la cabana del bosc.
- Es va endur massa coses a l'excursió.

ORTOGRAFIA

52 Copia aquestes oracions i completa-les amb la forma adequada de les preposicions **des de**, **fins** i **fins a**, combinada amb un article, si cal:

- Aquest cim el pot pujar sense gaire dificultat [] el més inexpert.
- Em penso que no arribarem [] cim [] demà passat
- [] aquesta altura es pot contemplar la vall sencera.
- No es permet l'ascens [] 6 de gener [] l'1 de març, perquè hi ha massa neu.
- Vam anar caminant [] l'entrada del poble.
- El tros de camí més difícil és [] primer pont [] primer revolt del riu.

LITERATURA

53 Llegeix aquest text i fes les activitats següents:

La Mila quedà ullpresa de tanta hermosura. A n'ella, la filla de la gran planúria, magra per falla de braços, d'aigua i d'adob, li semblà que no podia ésser veritable, sinó que la veia per virtut d'un miratge fantasiós, aquella altra planúria petiteta que, enclosa entremig d'un turó ple de cases i d'unes muntanyes de pedra crua i erma, tenia tan fecunda i riallera vida. Ni un pam de lloc vagatiu, ni una mala herba xuclant-se els suc del terror! Tot conreuat, tot girat de sota a sobre per l'aixada o per la fanga, tot amanyagat i servit a tall de senyor, tot fruitant superbament, amb una gran liberalitat d'amor i de bona volença!

Allà baix, en la terra de la Mila, la gent s'esgranava pels camps espaiosament, posant força tros entre uns i altres, i per les vores i marges amplíssims, coberts de brostam i mengia de tota mena, verdejaven al sol els lluerts i pasturaven les herbotes resseques quatre vaques magres, que reganyaven el costellam, despullat com unes graelles i uns ossos de les anques tan punxeguts, que cuidaven a foradar-los-hi la pell.

Aquí no se n'hi veia una de bèstia de mal profit, mes les persones hi estaven espesses com els dits en les mans:

una munió de dones, com peces del gran joc, escampades arreu pel tauler, bellugaven, feineres i escarrassades com abelles, masegant la terra, fent muntar i baixar les poualanques, calçant la vianda o reposant sota la pampolada d'una figuera: totes amb les faldilles doblegades, els mocadors sobre la cara i braços i cames nus, adobant-se i embrunint-se al sol.

La Mila, tot guaitant-se-les, sentí que se li esbatanava son ànima calda de terrassana i que un anhel, una fal·lera dolçament ofegada, l'empenyia a baixar del carro, a ficar-se per aquells horts i grapejar també, com les dones aquelles, la terra tèbia, les fulles humides, l'aigua regalada que s'esmunyia pel mig de les balques, quals flors d'or capejaven senyorívolament arran de marge.

En Matias havia tingut raó: era bonica i riallera l'encontrada de Ridorta, d'aquell poblet amuntegat dalt del turó i voltat per l'anella vistosa d'una faixa de pla; i essent l'encontrada alegre no podia pas ésser tan trista com algú havia anat a contar-li a n'ella, l'ermita de la muntanya.

VÍCTOR CATALÀ. *Solitud*

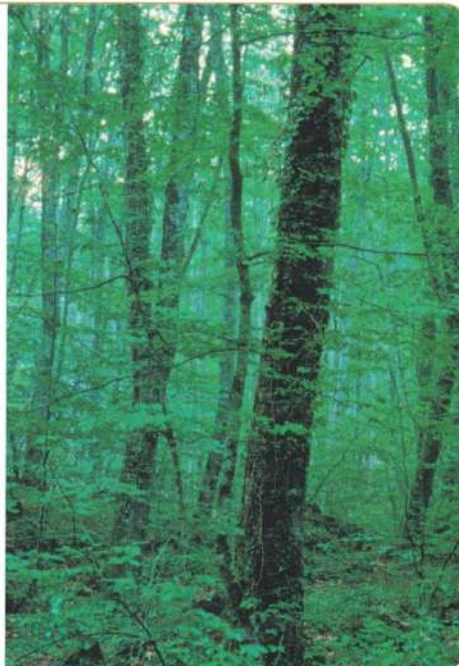
- Busca el significat de totes les paraules del text que no entenguis.
- En aquest capítol es descriu l'arribada de la protagonista al poble on viurà a partir d'ara. Quins contrastos hi troba, la Mila, respecte al lloc d'on ve?
- Comenta les comparacions del segon paràgraf.

54 Llegeix aquest poema de Joan Maragall i respon les preguntes:

La fageda d'en Jordà

Saps on és la fageda d'en Jordà?
Si vas pels volts d'Olot, amunt del pla,
trobaràs un indret verd i pregon
com mai més n'hagis trobat al món:
un verd com d'aigua endins, pregon i clar;
el verd de la fageda d'en Jordà.
El caminant, quan entra en aquest lloc,
comença a caminar-hi a poc a poc;
compta els seus passos en la gran quietud
s'atura, i no sent res, i està perdut.
Li agafa un dolç oblit de tot el món
en el silenci d'aquell lloc pregon,
i no pensa en sortir o hi pensa en va:
és pres de la fageda d'en Jordà,
presoner del silenci i la verdor.
Oh companyia! Oh deslliurant presó!

JOAN MARAGALL

- Quin efecte produeix la natura en els sentiments del poeta?
- Quina expressió aparentment contradictòria trobes a l'últim vers? Com la pots explicar?

COMUNICACIÓ

33 Escull una d'aquestes situacions i redacta la sol·licitud que hauries de fer per aconseguir el que necessites o resoldre el problema:

- Has perdut el carnet de la piscina i en vols demanar un duplicat.
- Per formalitzar la matrícula de l'escola de música et demanen que portis un certificat d'un curs que vas fer prèviament.
- Les botigues que hi ha als baixos de casa teva generen molts residus i els contenidors que hi ha al davant sempre estan plens, per això els veïns han de deixar la brossa a terra. Demaneu una solució a l'ajuntament.
- Necessites un document que acrediti el teu nivell d'anglès per poder-te apuntar a les colònies d'idiomes.
- Al local del centre cívic on assages amb el grup de teatre hi fa molt fred. Demanes a la direcció del centre que hi instal·li algun sistema de calefacció.

GRAMÀTICA

34 Identifica els verbs d'aquest text i classifica'ls segons si es tracta de formes personals o formes no personals:

'Victi vincimus'

Molts pobles han patit derrotes, d'altres recorden certes derrotes com punts crucials de la seva història. Però ignoro si hi ha cap altre cas com el català, en què una desfeta s'institucionalitza i s'eleva a categoria de Diada Nacional. I el cert és que no falten motius. Normalment una derrota implica la pèrdua d'un exèrcit, de dos exèrcits. Les grans derrotes dels catalans han significat, més enllà de la sang vessada –i vet aquí la gran diferència– la pèrdua de les seves institucions. Admetem-ho: la lectura de la nostra història pot generar –ha generat, de fet– una mena de consciència del vençut, per batejar-ho d'alguna manera. És a dir, la tendència a assumir irracionalment que pel fet que un bàndol hagi patit derrotes està condemnat a ser derrotat sempre. I encara afegiria més; de la consciència del vençut se'n deriva un altre pensament: la convicció que si es va patir una derrota és perquè era inevitable. Falsa percepció. Allò que la història regula són els cicles econòmics, l'auge i decadència de grans imperis, no els esdeveniments puntuals en aquest o aquell racó del temps i l'espai.

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL.
Ara, 12 de setembre del 2013

35 Enllaça les oracions simples següents per formar oracions juxtaposades; no facis servir sempre el mateix signe de puntuació:

Exemple: *La Raquel té divuit anys. La Raquel és la meva germana gran.* → *La Raquel té divuit anys; és la meva germana gran.*

- Hi ha corrent d'aire. Tanca la finestra.
- Cada matí va a l'autoescola. Cada tarda va a la piscina.
- La setmana vinent hi ha vaga de trens. No podem anar a Figueres.
- Ens hem entrenat molt. Guanyarem el partit.
- Els pares volen anar al Pirineu. Nosaltres volem anar a la Costa Brava. No sé què farem, finalment.
- Sembla que hagi caigut un llamp a casa. L'ordinador no funciona. El forn s'ha espatllat. Les bombetes fan pampallugues.
- Hem aprovat tots els exàmens. Marxem de vacances ben tranquils.
- El resultat no ha acontentat a tothom. Els guanyadors estan eufòrics. Els perdedors estan molt enfadats.

36 Identifica les proposicions que formen cada oració composta i digues si hi ha coordinació, subordinació o juxtaposició. En el cas que es tracti de subordinació, identifica la subordinada:

- Estudia molt per als exàmens i fa extraescolars dos dies a la setmana.
- Estudia molt per als exàmens però fa extraescolars dos dies a la setmana.
- Estudia molt per als exàmens, fa extraescolars dos dies a la setmana, té temps per descansar...
- Estudia molt per als exàmens tot i que fa extraescolars dos dies a la setmana.
- Estudia molt per als exàmens que té cada setmana.

ORTOGRAFIA

37 Copia aquestes oracions i completa-les amb **tan** o **tant**:

- El cotxe el podem conduir tu com jo, de manera que no siguis tossut i deixa-me'l conduir a mi, sisplau.
- El cotxe tu l'has conduït que em sembla que ja tinc dret a conduir-lo jo també.
- Em vaig esverar el dia de l'examen que vaig haver de parar d'escriure.
- Em vaig posar nerviós que vaig haver de respirar fondo abans de continuar.
- Bianca, no mengis que et farà mal la panxa.
- Oriol, no mengis peix que et farà mal.

- Eduard, si menges pastís, reventaràs.
- Roser, no mengis ràpid que després tindràs mal de panxa.
- Josep, no mengis de pressa.
- se val el que diguis, jo faré el que vulgui.
- No sé per què sempre crides
- cridar i no has aconseguit res de res.
- La Clara és alta que ningú no la supera.
- De rossa ho és que crida molt l'atenció quan va pel carrer.

LITERATURA

- 38** Llegeix aquestes quatre estrofes del poema *Temporal*, de Miquel Costa i Llobera, i fes un recull de les metàfores, comparacions i personificacions que hi trobis:

Temporal

Trista l'aurora se desperta.
 Damunt la costa deserta
 llança l'àguila son crit;
 i, pel vent espelissades,
 passen fosques nuvolades
 com a robes esqueixades
 del vel negre de la nit.

La mar creixent s'avalota,
 la negror que l'encapota
 claps de sol fan llambregar;
 i corrent a la ribera,
 entre espessa polseguera
 encrespen la cabellera
 los blancs cavalls de la mar.

Ronca la cova rodona,
 fingint a cada cop d'ona
 bramuls de monstre furiós;
 i xucla l'aigua i la llança:
 si el sol a ferir-la alcança,
 per entre l'escuma dansa
 un iris meravellós.

Allà on la mar més s'arbora
 dins l'escuma bullidora,
 els monstruosos esculls
 cobrar la vida pareixen...
 i guaiten i desapareixen,
 com a molars qui es deleixen
 entre les ones reülls.

MIQUEL COSTA I LLOBERA
Horacianes i altres poemes

- 39** Llegeix aquest poema de Joan Alcover i fes les activitats que tens a continuació:

Notes de Deïà

I

Baixa la pendent
 d'estret horitzó,
 mitja carreró
 i mitja torrent.
 Cada casa sent
 pel seu pontarró
 passar la remor
 de l'aigua corrent.
 El saltant eixorda;
 la figuera borda
 li dona ombradís.
 Clivell de la serra,
 dins un solc de terra
 tanca un paradís.

II

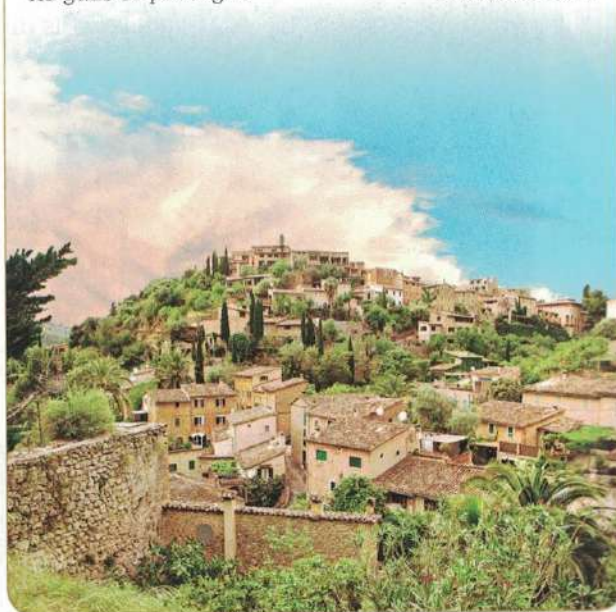
Les parres ombregen
 llenyers i pedrissos,
 dones qui feinegen,
 nins bellugadissos.
 Les figues verdegem
 damunt els canyissos;
 els galls se passegen

enamoradissos.
 El fullam tremola,
 la vella s'acosta
 al foc de la llar.
 La vida s'escola,
 el sol va la posta
 i el torrent al mar.

III

Roja clavellina
 surt de la foscor
 de l'alt finestró
 que parral domina.
 Passa la veïna
 son escarpidor
 per la lluentor
 del cap de la nina.
 Blanca de bromera,
 cau la torrentera
 amb sa veu de tro.
 Cloqueja la lloca;
 un home badoca,
 ...i l'home sóc jo.

JOAN ALCOVER.
Notes de Deïà

- Fes el recompte sil·làbic del poema, assenyalant les elisions i les sinalefes. De quantes sil·labes són els versos?
- Fes l'esquema de rimes de la primera estrofa.
- Comenta el significat del poema, especialment el de l'últim vers.

COMUNICACIÓ

36 Fixa't en aquest díptic sobre reciclatge publicat per l'ajuntament de Montornès del Vallès i respon les preguntes:

Si recicles, estalviem tots.
Si reciclas, ahorramos todos.
T'expliquem per què serveix la teva taxa d'escombraries.
Te explicamos para qué sirve la tasa de la basura.

què pagues amb el rebut de les escombraries?
qué pagas con el recibo de las basuras?

com podem reduir la taxa?
cómo podemos reducir la tasa?

el nostre objectiu

què pagues aquest import?
por qué pagas este importe?

el rebuig de el que més costa més dicar el rebuig de el que més valia més dicar

Tipus de residu	Percentatge sobre l'import anual a pagar
Sabug	18,2%
Deixaderes	12,3%
Alçada orgànica	14,5%
Material i rebuig de residus orgànics	5,5%
Envasos	8,2%
Vidr	6,5%
Paper i cartró	10,1%

- Aquest díptic forma part d'una campanya de publicitat institucional? Per què?
- Quins eslògans hi ha?
- Quin és l'objectiu de l'ajuntament de Montornès?
- Quins són els residus més cars de tractar?
- Què és la taxa d'escombraries? Què es pot fer per abaratir-la?

GRAMÀTICA

37 Identifica les conjuncions que hi ha en aquest text i classifica-les segons si són copulatives, disjuntives o adversatives:

Destinatari

Envio sobres buits a la gent que no conec. Escric el nom del destinatari a màquina o a mà, depèn del que m'inspira. La forma, la mida i la mena de sobre varien en funció de la identitat. Cada nom triat a l'atzar a la guia telefònica m'empeny a prendre una decisió o una altra. Si, posem per cas, selecciono algú que es diu Sampedro Vílchez, de seguida intueixo que el sobre ha de ser capitonat, amb les dades escrites a mà, amb retolador negre i majúscules. Per a una empresa que es digués Mobles Ventura, en canvi, triaria un sobre rectangular de finestra i l'adreça l'escriuria a la carta i a màquina. M'agraden les adreces llargues: avingudes amb nom de general, polígons, urbanitzacions, números dobles d'edificis, escales, pisos i, al final, la contrasenya del codi postal. No hi poso mai remitent. Al principi vaig estar temptat d'inventar-me correspondències misterioses entre persones escollides a l'atzar. Però aquest joc no s'adaptava al meu propòsit: provocar un instant de dubte i aconseguir que, durant una estona o unes hores, la persona que ha rebut el sobre pensi qui caram l'hi deu haver enviat i per què. No faig mal a ningú i no puc considerar-me un psicòpata. Això meu amb prou feines és una dèria.

SERGI PÀMIES. *Si menges una llimona sense fer ganyotes* (Adaptació)

38 Copia aquestes oracions i escriu l'oració coordinada que hi falta:

- _____ però no vam arribar a la platja fins a dos quarts d'una. (coordinació adversativa)
- Aquesta nit sortirem al cinema, Andreu. _____ o bé et fas una truita a la francesa. (coordinació disjuntiva)
- Cada dissabte treballo a l'hort _____ . (coordinació copulativa)
- T'has de decidir. Véns amb nosaltres _____ . (coordinació disjuntiva)
- _____ , però la darrera mitja hora va ser força avorrida. (coordinació adversativa)
- _____ sinó que l'has de lliurar sempre amb puntualitat. (coordinació adversativa)
- Finalment no vam anar de vacances al càmping com cada any, _____ . (coordinació adversativa)

- 39 Llegeix aquest article de premsa i explica el significat de la part final, que tens destacada:

Un tast de català

No es tracta tant de... sinó de...

La coordinació pot ser copulativa, disjuntiva o adversativa. Amb la còpula **i**, que és la que crea menys maldecaps, unim una frase a l'altra fent que sumin, sense que la segona mani menys que la primera ni la qüestionï en cap sentit.

L'excés de copulatives dóna com a resultat una sintaxi telegràfica, d'encefalograma pla, perquè el pensament complex sorgeix del solapament i la contraposició: el joc de llums i ombres que creen les idees quan juguen i es barallen entre elles.

Els nexes disjuntius plantegen tria, tot i que la **o** és també sovint una **i** despistada i tolerant. «Els dies que feia bo sortien a passejar o anaven a la platja», i feien altres coses o totes dues, perquè la **o** dóna un cert marge de llibertat.

Els adversatius oposen una frase a l'altra, com si la segona retopés a la primera. Són dues veus que se sobreposen i creen una polifonia.

El **però** és un desacord parcial, que només matisa: «M'agrada, però es pot millorar».

El **sinó**, en canvi, desqualifica: «No es tracta d'això sinó d'allò». I com que sona ofensiu l'atenuem escrivint: «No es tracta tant d'això com d'allò».

El **tant... com...**, situat a la cruïlla de les tres coordinacions, és un nexa que fa els arguments subtils i sinuosos.

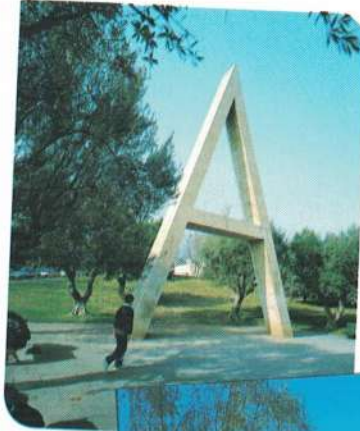
Últimament, però, trobo sovint «No es tracta tant d'això sinó d'allò», com si el redactor s'acabés de convèncer del que diu a mig escriure la frase.

És un híbrid indesitjable que deixa el text descosit, perquè el lector no sap què fer amb aquest tant orfe de com.

ALBERT PLA NUALART. Ara, 7 de maig del 2012

LITERATURA

- 41 Fixa't en aquestes imatges del *Poema visual transitable en tres temps*, de Joan Brossa, que es troba a Barcelona. Comença amb una **A** majúscula, continua amb signes de puntuació i acaba amb una **A** trencada. Com n'interpretes el significat?

- 42 Observa aquest poema visual de Josep Maria Junoy i comenta'l, tant pel que fa a la forma com al significat:

EUFÒRIA

decisions sinòptiques
 cos nu al sol
 una rosa color de rosa
 mentol al cor
 espiral de rialles

ORTOGRAFIA

- 40 Copia aquestes oracions i completa-les amb **si no**, **sinó** o **sinó que**:

- No pujarem a la muntanya millora el temps.
- No pujarem a la muntanya per l'est per l'oest.
- No pujarem a la muntanya ho deixarem per a demà.
- No faig guitarra els dijous els dimecres.
- No faig guitarra els dijous faig flauta travessera.
- No faig guitarra els dijous ve el professor.

COMUNICACIÓ

51 Imagina't aquestes situacions i, per a cadascuna, indica si creus que és motiu per fer una reclamació o no i a qui l'hauries d'adreçar:

- Et vas inscriure en un curs del centre cívic i el primer dia de classe no surts a la llista d'alumnes.
 - T'has comprat un videojoc que no t'agrada tant com t'esperaves.
 - La direcció de l'institut ha canviat l'empresa proveïdora dels menús escolars i trobes que els nous menús no tenen prou qualitat.
 - El bar de la cantonada ha posat taules a la vorera que dificulten el pas dels vianants.
 - El teu veí ha instal·lat uns aparells d'aire condicionat que fan un soroll que t'impedeix dormir.
 - L'ajuntament ha canviat la posició dels contenidors de reciclatge, de manera que ara els tens molt més lluny de casa.
 - La vorera de davant de casa teva sempre està tan plena de motos aparcades que de vegades tens dificultats per sortir de casa.
 - Estan renovant el clavegueram del teu carrer i, mentre duren les obres, us tallen l'aigua cada matí durant tres hores.
- Escull una de les situacions que has considerat motiu de reclamació i escriu la carta que adreçaries a la persona o l'organisme competent per resoldre el problema.

GRAMÀTICA

52 Indica si les oracions subordinades d'aquestes oracions compostes són substantives, adjectives o adverbials:

- Deia que s'ho trauria amb ben poques classes.
- Va decidir massa tard que es presentava a l'examen teòric.
- Es va apuntar a l'examen teòric encara que no estava gaire preparat.
- Quan quedaven només dos dies es va fer enrere.
- Es va preguntar: «Què estic fent?»
- Afortunadament, va tornar a l'acadèmia quan es va adonar de l'error.
- Aquesta vegada es va preparar l'examen com si fos el més important per a ell.
- Va aprovar amb una nota que el va sorprendre a ell mateix.
- Ara fa les pràctiques que necessita per a la segona part de l'examen.
- Es pensa que d'aquí a tres setmanes ja tindrà el carnet.

53 Indica si les oracions subordinades destacades fan funció d'atribut, CD, CI o CR:

- Aquest examen és el que ens costarà menys d'aprovar.
- Li vaig dir que havia d'estudiar una miqueta més.
- Per reclamar la nota t'has de dirigir a qui correspon.
- No m'acostumo que em facin la feina els altres.
- La Marta és qui treu més bones notes.
- Confio que passaré de curs sense dificultats.
- No entenc per què he tret aquesta nota.
- Sempre pensa en qui tu i jo sabem.
- No s'adona que aquestes no són maneres.
- Em va preguntar quina era la meva intenció.
- No sé a quina hora ens toca Història.
- Aquestes novel·les són les que hem de llegir aquest any.
- Voldria saber quants serem a la festa.

ORTOGRAFIA

54 Copia aquestes oracions i completa-les amb **que** o **què**:

- Francament, no sé més dir-te.
- M'agradaria ajudessis més el teu germà.
- Com no som alts, no arribem al prestatge de dalt.
- et semblen aquestes excuses? Trobes estan justificades?
- La conclusió a hem arribat és molt discutible.
- Hem arribat a la conclusió no tenim prou temps.
- no estàs content? Tingues en compte ho han fet amb bona intenció
- Bona sort! tinguis un bon viatge! I tornis aviat!

VOCABULARI

55 Copia les oracions que tens a continuació i completa-les amb alguna de les paraules i expressions següents:

proveïdor • bescanviar • en estoc • tiquet
descompte • devolució • a l'engròs • comanda
import • a terminis • oferta • reemborsament

- Ara no tenim aquest article ; no podem servir cap fins que el ens el subministri.
- No li podem fer el de l' de l'article retornat.
- No s'admeten ; per qualsevol article, cal presentar el de caixa.
- Aquesta del 20 % de només és vàlida per a compres .
- Podeu pagar la nevera : en dotze mesos.

LITERATURA

- 56 Has vist que un dels factors determinants en la renovació literària dels anys vint i trenta és la consolidació del periodisme i l'assaig. Una de les figures clau d'aquests gèneres és Josep Pla. A continuació llegiràs el començament del dietari *El quadern gris*, en què Pla recull impressions personals de tota mena:

1918

8 de març – Com que hi ha tanta grip, han hagut de clausurar la Universitat. D'ençà d'aquest fet, el meu germà i jo vivim a casa, a Palafrugell, amb la família. Som dos estudiants desvagats. El meu germà, que és un gran afeccionat a jugar a futbol –malgrat haver-s'hi ja trencat un braç i una cama–, el veig purament a les hores de repàs. Ell fa la seva vida. Jo vaig tirant. No enyoro pas Barcelona i menys la Universitat. La vida de poble, amb els amics que hi tinc, m'agrada. A l'hora de les postres, a dinar, apareixen a taula una gran plata de crema cremada i un pa de pessic deliciós, flonjo, daurat, amb un polsim de sucre ingràvid. La meva mare em diu:

–Ja saps que avui fas vint-i-un anys?

I en efecte: seria absurd de discutir-ho: avui compleixo vint-i-un anys. Dono una ullada circular. El meu pare menja en silenci, en un estat de perfecta normalitat. La meva mare no sembla pas estar tan nerviosa com sol habitualment. Com que en aquest país només se celebren els sants, la presència del pa de pessic i de la crema em fan malfiar. Em pregunto si han estat elaborats per celebrar realment el meu aniversari o per recordar-me que el balanç dels primers anys és absolutament negatiu, francament magre. Aquest retoc –penso– és tan natural! Tenir fills en forma d'incògnita, de nebulosa, ha d'ésser molt desagradable. La meva frivolitat, però, és tan gran, que ni el problema de consciència plantejat per les laminadures no és prou per a evitar que trobi el pa de pessic saborosíssim i la crema literalment exquisida. Quan me'n serveixo més,

la fredor augmenta d'una manera visible. Vint-i-un anys! La família! Cosa curiosa i complicada...

A mitja tarda es posa a ploure –una pluja fina, densa, menuda, pausada. No fa gens d'aire. El cel és gris i baix. Sento caure la pluja sobre la terra i els arbres del jardí. Fa una fressa sorda i llunyana –com la del mar a l'hivern. Pluja de març, freda, glacial. A mesura que va caient la tarda, el cel, de gris, es torna d'un blanc de gasa –lívid, irreal. Sobre el poble, pesant sobre els teulats, hi ha un silenci espès, un silenci que es palpa. La fressa de l'aigua que cau l'allarga en una música vaga. Sobre aquesta sonsònia, hi veig flotar la meva obsessió del dia: vint-i-un anys!

Veure caure la pluja, a la fi, m'ensopeix. No sé què fer. Hauria, és evident, d'estudiar, de repassar els llibres de text, per treure'm de sobre aquesta pesada carrera d'advocat. No hi ha manera. Si sovint no puc resistir la temptació de llegir els papers que trobo pels carrers, davant d'aquesta classe de llibres la curiositat se'm tanca amb pany i clau.

Decideixo de començar aquest dietari. Hi escriuré –just per passar l'estona, a la bona de Déu– el que se m'anirà presentant. La meva mare és una senyora molt neta minada per l'obsessió de mantenir la casa en un ordre gebrat. Li agrada d'estripar papers, de cremar velles andròmines, de vendre al drapaire tot el que per ella no té una utilitat pràctica o decorativa immediata. Ja farà prou, així, que aquests papers se salvin de les seves admirables virtuts casolanes. Si això arriba, no crec pas, de tota manera, que hi hagi res de mal...

JOSEP PLA. *El quadern gris*

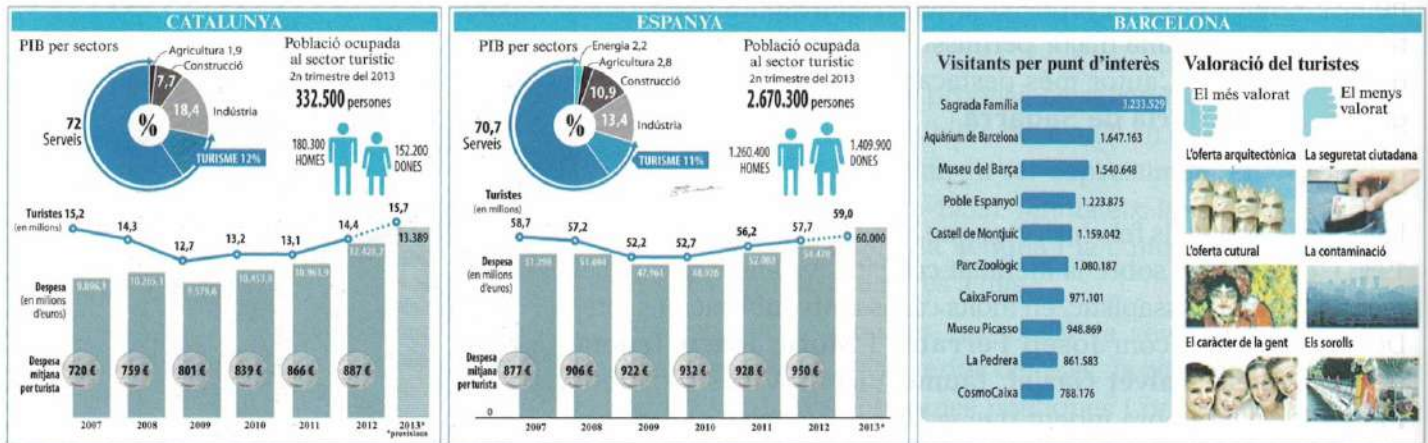
- Què creus que és més important per a Pla, els petits detalls quotidians o les grans reflexions filosòfiques?
- Amb quin objectiu diu Pla que comença aquest dietari? Creus que és sincer, quan diu això? Per què?
- En aquest text hi ha una dada falsa: la universitat no va tancar per grip el 8 de març del 1918, sinó el 10 d'octubre. Creus que es tracta d'un error o Pla va canviar aquesta data amb alguna intenció? Explica-ho.
- Per què creus que es considera tan important aquesta obra? Si et cal, busca informació per respondre.

- El 8 de març de l'any 2008, amb motiu del noranta aniversari de l'inici del dietari, *El quadern gris* es va començar a publicar en forma de blog, el pots consultar aquí: <http://www.lletres.net/pla/QG/?m=20080308>

COMUNICACIÓ

46 Observa aquesta infografia, després indica quines de les afirmacions següents són certes i corregeix les falses:

El turisme, en xifres

<http://www.ara.cat>

- El percentatge d'ocupació en serveis és més alt a Espanya que a Catalunya.
- Proporcionalment, hi ha més turistes a Catalunya que a Espanya.
- A Espanya el nombre de turistes no ha parat de créixer des del 2009.
- El creixement del turisme els últims anys és superior a Espanya que a Catalunya.
- Mentre que a Catalunya el percentatge de dones turistes és superior al d'homes, a Espanya la proporció és inversa.
- La Sagrada Família és el monument més visitat a Barcelona i triplica el segon en nombre de visitants.
- L'arquitectura és el que els turistes valoren més de la ciutat de Barcelona.
- Entre els llocs més visitats de Barcelona només hi ha un museu.
- La contaminació és l'aspecte menys valorat de Barcelona.
- Els turistes de Barcelona valoren positivament el caràcter de la gent.

GRAMÀTICA

47 Identifica les proposicions adjectives que hi ha en aquestes oracions compostes, assenyala'n el pronom relatiu i indica quina funció desenvolupa dins de la subordinada:

- La sortida que vam fer ahir al teatre Poliorama va estar força bé.
- És un teatre que té una façana molt característica, amb un rellotge.
- Vam veure uns actors que van representar molt bé el seu paper.
- Les actrius, el pentinat de les quals era molt complicat, també ho van fer molt bé.
- El moment que em va emocionar més va ser cap al final de l'obra.
- No recordo el títol que tenia l'obra.
- És d'aquell autor que en va escriure tantes i tan bones.
- Aquest autor de qui et parlo també va escriure *Romeu i Julieta* i *El rei Lear*.
- És un dramaturg anglès les obres del qual es representen molt sovint arreu del món.

48 Indica si les paraules destacades són conjuncions o pronoms relatius:

- Miro per la finestra **que** dóna al carrer.
- Veig **que** ha començat a ploure.
- A la parada del 22 **que** hi ha a l'altra banda del carrer s'esperen quatre persones.
- Un noi dret, una dona, un nen **que** plora i un home gran, assegut.
- Aquest home **que** seu a la parada de l'autobús em té encuriosit.
- Sembla **que** esperi algú.
- Porta un barret **que** no li queda gaire bé.
- La dona **que** s'ha assegut al seu costat se l'ha quedat mirant.
- Ara li comenta **que** no fa gaire fred.
- L'altre li diu **que** sí.
- Arriba l'autobús, **que** va amb retard, i tothom hi puja.
- L'autobús enfila carrer amunt, aixeca un núvol d'aigua **que** esquitxa dos vianants **que** passen per la vorera.

LITERATURA

49 Llegeix aquest poema de Joan Vinyoli i respon les preguntes:

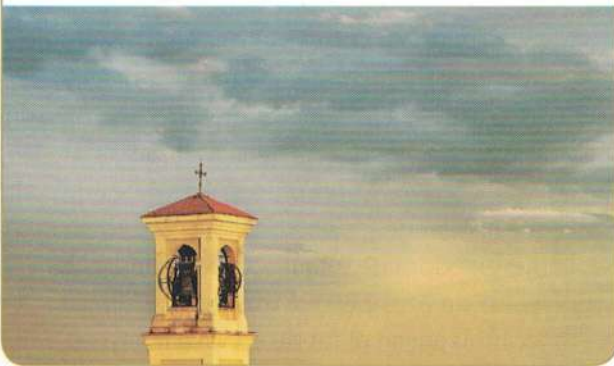
El campanar

Sovint, sovint, com per la dreta escala
d'un campanar, fosca i en runes,
pujo cercant la inaccessible llum;
ple de fatiga dono voltes,
palpant els murs en la tenebra espessa,
graó rere graó.

Però de temps en temps,
sento la veu de les campanes,
clara i alegre, ressonar,
tocant a festa allà en l'altura,
i veig per la finestra en el silenci
de l'alba els camps estesos, esperant.

Aurores de la infància, com us trobo
llavors, ah, com encara dintre meu,
una llavor de joia perdurable
pugna per fer-se planta exuberant!
Com crides, infantesa, en les profundes
capes del cor, com, de genolls, et trobo,
Déu meu, llavors, tornat pura lloança!

JOAN VINYOLI. *Les hores retrobades*

- Quines paraules marquen l'oposició entre la primera i la segona estrofes?
- Quina diferència trobes entre la primera estrofa i les altres dues?
- Quina importància atorgues a les paraules *infància* i *infantesa* de la tercera estrofa?
- Tenint en compte que en aquesta estrofa el campanar representa la vida, dedueix quin significat simbòlic pot tenir cadascun d'aquests elements:
 - «els murs en la tenebra espessa»
 - «la veu de les campanes, clara i alegre»
 - «els camps estesos, esperant»
 - «una llavor de joia perdurable»

50 Llegeix aquest text, de Joan Sales, i respon les preguntes que tens a continuació:

És amb vergonya que confesso no haver-me curat mai ni de la meva joventut ni de la meva guerra. Les duc, les duré sempre a la sang com una infecció! Enyoro l'una i l'altra amb una recança tan culpable com invencible... aquella olor de joventut i de guerra, de boscos que cremen i d'herba xopa de pluja, aquella vida errant, aquelles nits sota les estrelles quan ens adormíem amb una pau tan estranya; tot és despreocupació en la incertitud, jincerta glòria del cor i de la guerra quan tenim vint anys i la guerra i el cor són nous i plens d'esperança! La guerra és estúpida, potser per això està tan profundament arrelada en el cor de l'home; el nen ja juga a la guerra fins si ningú no l'hi ha ensenyat. La guerra és estúpida, set d'una glòria que no pot ser saciada; però ¿ho pot ser l'amor? ¿La glòria i l'amor en aquest món? I tota joventut no és més que la incerta glòria d'un matí d'abril, la tenebrosa tempesta travessada de llampecs de glòria, però ¿quina glòria? ¿Quina glòria, Déu meu? Hi ha el despertar; i els despertars són tristos, després de les nits de febre i desvari. Potser el pitjor de la guerra és que després ve la pau... Un es desperta de la seva joventut i li sembla haver tingut febre i desvari; però un s'arrapa al record d'aquell desvari i d'aquella febre, d'aquella tempesta tenebrosa, com si fora d'ella no hi hagués res que valgués la pena en aquest món. Jo no sóc més que un supervivent, un fantasma; no visc més que de records.

JOAN SALES. *Incerta glòria*

- Quin és el drama de la seva generació, segons Joan Sales?
- L'autor diu que la joventut és «la incerta glòria d'un matí d'abril, la tenebrosa tempesta travessada per llampecs de glòria». Què creus que vol dir?
- Per què diu que enyora la guerra? Què més enyora?
- Què significa que «el pitjor de la guerra és que després ve la pau»?

COMUNICACIÓ

- 40 Torna a escriure aquesta carta de presentació, que ha redactat algú que no tenia present el grau de formalitat que han de tenir aquest tipus de textos:

Supermercats Benbò
 Departament de Recursos Humans
 Apartat de correus 9844
 08025 Barcelona

Referència 2016-45

Hola, com esteu?

Mira, que resulta que he llegit l'anunci del diari i he pensat que m'anirien bé uns calerons per comprar-me un parell de coses. Com que ja vaig treballar en un altre súper tot l'estiu passat (ara no me'n recordo de com es diu, però hi fan coques molt bones), què us sembla si passo per aquí dijous a la tarda?

Res, que ja ens veurem,

Quim Sorribas

GRAMÀTICA

- 41 Indica si les proposicions subratllades són substantives, adjectives o adverbials, i també la funció sintàctica que fan dins l'oració principal en la qual estan incloses:
- No sé on ha anat l'Àlex, però m'agradaria parlar-hi un moment.
 - Aquest és el cinema on fan l'última de l'actor que t'agrada.
 - Ens vam trobar on havíem quedat la setmana anterior.
 - Vam quedar aquella tarda i vam parlar una bona estona d'on aniríem a passar el cap d'any.
 - Vigila on fiques el nas. De vegades et fiques on no calia.
 - És molt independent i sempre va on vol.
 - Pujarem fins al cim de la muntanya per on tu vulguis.
 - Digues on és el meu estoig.
 - Quina és la classe on fa el desdoblament de ciències?

- 42 Transforma les oracions coordinades següents en oracions amb una subordinada adverbial de participi, com en l'exemple:

Exemple: Els cotxes avariats van ser retirats de l'autopista i es va reobrir la circulació. → Un cop retirats de l'autopista els cotxes avariats, es va reobrir la circulació.

- Els expedients van ser revisats i els treballadors acomiadats van ser readmesos.
- Les negociacions es van reprendre amb algunes reticències i es va iniciar un període d'entrevistes bilaterals.
- Els exàmens van ser repartits i ens vam posar a la feina de seguida.
- Els cartells es van retirar i es van substituir per anuncis a la premsa local.

- 43 Reescriu aquestes oracions amb els errors corregits:

- Es va fer mal enfilant-se en aquell arbre, portant-lo de seguida a l'hospital perquè tenia una ferida molt lletja.
- Surt d'aquí abans de que no sigui massa tard i t'enxampin.
- Sempre treballa mentres escolta música i sovint s'equivoca.
- La revista en la que treballa surt dos cops al mes, és bimensual.

ORTOGRAFIA

- 44 Copia aquestes oracions i escriu **li, l'hi, ni, n'hi, mi, m'hi, si o s'hi** segons el que convingui en cada cas:

- He trobat el llibre que l'Eduard havia perdut a casa meua i he tornat.
- He vist l'Eduard i he tornat el llibre que havia perdut a casa.
- Quan m'he trobat la Júlia pel passadís he donat una invitació per al concert de dissabte.
- No sé si la Clara ve al concert. pots trucar aquest vespre? A tu et fa més cas que a mi.
- A m'agrada el cafè, però només si puc posar molt sucre.
- Estic molt bé: tinc fred tinc calor.
- he dit a l'avi que a casa no quedi, que s'ha espatllat la calefacció.
- no arribo a temps al partit, l'entrenador no deixarà participar.
- No ha prou amb la sort, per tenir èxit cal esforçar .
- Aquest hotel és molt acollidor, tothom sent bé.
- Els nens estan tan esverats que dormen deixen dormir.
- Al pa amb tomàquet, sempre poso un bon raig d'oli.

45 Copia aquestes oracions i completa-les amb **enlloc**, **en lloc**, **alhora**, **a l'hora**, **aleshores** o **a les hores**:

- Sempre treballen _____, fins i tot quan no toca.
- Sempre es posen a treballar _____ que no toca.
- No he trobat les tisores _____, tot i que les he buscat pertot arreu.
- Per error, he agafat les tisores _____ del bolígraf.
- _____ es va llevar i se'n va anar a fer un tomb.
- _____ que es es lleva ja no li queda temps per a res.

46 Copia aquest text i completa'l amb les lletres que hi falten:

A Fedre Plató explica que Sòcrates no deixava de lamentar-se davant aquella i ◆ enció. Però què se'n faria, de la societat!, es pregunta ◆ a contrariat. Allò suposaria la fi de la cultura que ell tant havia conreat, temia el vell sa ◆ i, que estava co ◆ ençut que el dese ◆ olupament de l'escriptura portaria la població a abandonar del tot la seva memòria i a convertir-se en oblidadi ◆ os, buits de cone ◆ ement.

El filòsof anava fins i tot més enllà i assegura ◆ a que, com que les persones lla ◆ ors podrien a ◆ edir a una gran quantitat d'informació sense nece ◆ itat de rebre una instrucció adequada, potser se sentirien erròniament cultes, encara que –deia– no serien altra cosa que purs i ◆ norants que desconexarien la veritable sa ◆ iesa.

Sòcrates no anava gaire errat i aquella no ◆ a tecnologia va tenir els efectes que va predir. Tal com havia intuït, el cone ◆ ement es va començar a ◆ olcar sobre el paper, de manera que ja no feia falta recordar-ho tot. No obstant això, no tot va ser negatiu, com va pre ◆ uposar el sa ◆ i, ja que l'escriptura i la lectura, lluny de po ◆ ar fi a la cultura, van contribuir a propagar la informació, a estimular noves idees i a expandir el coneixement humà, si no la sa ◆ iesa.

CRISTINA SÁEZ. <http://blogs.cccb.org/>

LITERATURA

48 Llegeix aquest poema de Gabriel Ferrater, digues quin tema tracta i analitza el contingut de cada estrofa:

No una casa

«Si ara poses la mà
que em faci una teulada
damunt del front, serà
sencera una caseta:
el pit una paret,
i m'amago al racó
que fa amb l'altra paret,
el braç.»

I fora, dona,
mira la serralada
dels coixins: el recer
on se't recull el càndid
ample hivern dels llençols.
A la carena, mira
l'or tebi de la làmpara,
sol clavat a la posta
que sagna delicat
i no diu que sofreix.
És el nostre paisatge,
dona. Fins a arribar-hi
jo també he corregut
camins dubtosos. Dona,
amaga més la cara
al racó del meu pit.
No em miris, i no em deixis
veure'm dins els teus ulls
la figura poc certa,
sense pedra ni aplom.

GABRIEL FERRATER.

Les hores i els dies

VOCABULARI

47 Molts refranys reflecteixen actituds vitals, o bé contenen consells per viure millor o per comportar-se. Explica breument el significat dels refranys següents:

- El bon riure fa bon viure.
- Salut, diners i alegria són bona mercaderia.
- De castanyes, qui més en pela més en menja.
- Abans de dir que sí, consulta-ho al coixí.
- Calla i callaré, si no, diràs i diré.
- Val més poc i bo, que molt i dolent.

COMUNICACIÓ

41 Fixa't en aquesta imatge, captada d'una pàgina web que t'ajuda a buscar el millor mitjà de transport per desplaçar-te entre dos punts de Catalunya, en què hem fet una simulació entre Figueres i Banyoles. Després, respon les preguntes:

- De quin tipus de web es tracta? (institucional, comercial, acadèmica, col·laborativa o d'autor)
- Si haguessis de fer aquest trajecte, quina de les quatre opcions triaries?

GRAMÀTICA

42 Identifica les proposicions subordinades adverbials oracionals que hi ha en aquestes oracions i digues de quin tipus són, tenint en compte que n'hi ha una de cada tipus.

- Vam organitzar una excursió amb l'objectiu d'estar en contacte amb la natura.
- La vida al camp m'agrada més que la vida a la ciutat.

- Si bé no feia bon temps, vam enfilars el camí amb il·lusió.
- Posat que les condicions atmosfèriques empitjessin, aniríem directament al refugi.
- Vam caminar tant que al migdia ja havíem fet cim.
- Com que encara era d'hora, vam descansar una estona.

43 Llegeix aquest text i fes les activitats que tens a continuació:

Caldetes

Si un amic meu tingués intenció d'anar a Caldetes algun d'aquests dies i estigués en dubte sobre quin mitjà de locomoció ha d'adoptar per a fer el viatge, jo li aconsellaria honradament que hi anés en auto.

–Però si existeix un servei de trens esplèndid...

Perfectament. Existeix un servei de trens tan esplèndid com vulgueu, però a Caldetes s'hi ha d'anar amb auto. I no us creieu que un cotxe qualsevol sigui bo pel cas. L'auto d'anar a Caldetes ha d'ésser una màquina magnífica, exuberant i ripolinada. No s'hi pot plànyer lluentor als metalls, dignitat a la carrosseria ni prestigi a la marca. Solament en aquestes condicions podreu fer una entrada discreta a aquella platja i quan

baixareu, allà davant del Colom, la colònia us concedirà, tàcitament, una muda bel·ligerància.

Si no teniu escrúpols que us classifiquin com un marit de la classe mitja, també podeu fer el viatge en tren, està clar, i el mal no agafarà unes majors proporcions. Però a Caldetes, us ho aviso, això d'anar en tren és molt mal vist. Els que no tenen més remei que servir-se'n i, de passada, no volen perdre totes les probabilitats de fer un matrimoni brillant, l'agafen de rigorós incògnit i el cap de l'estació, que es fa càrrec de les coses, els ven els bitllets dissimuladament, per sota la taula del casino, tot prenent cafè.

JOSEP MARIA PLANES
dins *L'estiueig*. Com fèiem vacances entre 1929 i 1935

- Aquest text té quatre paràgrafs. Identifica dues subordinades adverbials oracionals en el primer, una inserida dins l'altra. De quin tipus són?
- Busca en aquest mateix paràgraf una subordinada substantiva. Quina funció fa?
- Identifica una comparativa al tercer paràgraf.
- Al tercer paràgraf també hi ha una altra proposició adverbial que no és oracional. La reconeixes?
- Identifica una altra condicional i una adjectiva a l'últim paràgraf.

ORTOGRAFIA

- 44 Copia aquest text i completa'l amb **per què** o **perquè**, segons el que convingui en cada cas:

Vam comprar els bitllets la setmana passada [] teníem por de quedar-nos sense.

Durant el trajecte, passem per pobles [] jo no havia passat mai.

Després d'una hora de viatge ens han dit per megafonia que ens quedàrem uns minuts aturats a l'estació següent [] «hi havia una incidència tècnica».

No acabo d'entendre [] sempre ens passa. Recordo que l'última vegada que vam anar amb tren vam haver de canviar a un autobús [] també li havia passat alguna cosa al cablejat elèctric.

Fa una hora que no ens movem, sé quant temps ha passat [] he mirat l'hora just quan el tren arribava a l'andana. [] ens hem hagut d'aturar tanta estona en aquesta estació? Suposo que tard o d'hora algú ens dirà el [] de tant retard.

VOCABULARI

- 45 Relaciona aquests mots pertanyents al lèxic dels aeroports amb la seva traducció a l'anglès i explica'n el significat:

en trànsit • escala • facturació • llançadora
passatge • porta d'embarcament • reserva
targeta d'embarcament • terminal • retard

stopover • reservation • shuttle • boarding pass
terminal • delay • in-transit • check-in
passengers • departure gate

LITERATURA

- 46 Llegeix aquest poema i respon les preguntes:

Amor dels amors

T'enyoro només si cantes que cantes
que fugirem dels lleons i els lleopards,
que creuarem el jardí de les nogueres,
que en l'ull de cap a dins hi haurà serena
i en el de fora el seny ple de rosada,
que mirarem si a cor obert la vall rebrota,
que farem nit per les masies
i que al matí, a sol ixent,
te'n tornaràs sempre a la muntanya,
sempre corrent, com la gasela.

BLANCA LLUM VIDAL. *Punyetera flor*

- Quina és la primera sensació que t'ha produït?
- Pots identificar-hi alguna figura retòrica?
- Quin creus que és el tema del poema?

- 47 Llegeix l'inici d'aquest conte i, després, escriu-ne una possible continuació, tenint en compte també el títol:

Atracament

Sempre m'ha agradat viatjar amb tren. M'agrada endormiscar-me mentre escolto música i miro el paisatge. Malgrat les plàcides migdiades que he fet al tren, mai m'he passat d'estació. Em sembla que tinc alguna mena de rellotge interior que m'avisava sempre a temps per baixar del tren quan toca. O potser només és que no arribo a conciliar un son profund, sinó que em quedo en un estat semiinconscient que em permet adonar-me del pas del temps. Quan no dormo, lleigeixo. I quan no lleigeixo, m'entretinc mirant la resta de viatgers. Sempre hi ha personatges intrigants en un vagó de tren. De vegades els espio pel buit que queda entre els seients del davant. Els seients dels trens, almenys els dels trens que jo agafo habitualment, estan disposats de manera simètrica, encarats. De meitat vagó cap enrere, els seients miren cap avant i, de meitat vagó cap endavant, els seients miren cap enrere. Això em permet espilar la cara dels viatgers asseguts a l'altra meitat del vagó. És interessant mirar la gent que no sap que la miren. [...]

Espiar la gent és sempre un entreteniment que alleugereix el trajecte, però cal anar amb compte. Alguns cops, l'individu espilat s'adona de la teva observació...

RAMON VERNET dins *Atracament i altres contes*